

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL UTENOS APSKRITIES VIRŠININKO ADMINISTRACIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. birželio 12 d. Nr. KA-P-31-1-30
Kaunas

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės l. e. p. 3-iojo audito departamento
direktorės Romualdos Masiulionienės
2008-06-11 pavedimą Nr. P-31-1

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Ramunė Simaškienė (grupės vadovė)
Daiva Gineikienė
Mindaugas Milkevičius

Auditas pradėtas 2008-06-11
Auditas baigtas 2009-06-12

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	3
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Dėl valstybinės žemės apskaitos ir jos atvaizdavimo apskrities finansinėse ataskaitose	6
2. Dėl pavedimų lėšų, gautų už valstybės išperkama žemę, panaudojimo apskrityje	7
3. Dėl žemės reformos lėšų panaudojimo	8
4. Dėl valstybės lėšų naudojimo	8
5. Dėl finansinių ataskaitų teisingumo	9
6. Dėl debetinio įsiskolinimo	11
7. Rekomendacijos	12
8. Kiti pastebėjimai	13
Priedai	14

IŽANGA

Valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą, vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2008 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės l. e. p. 3-iojo audito departamento direktoriaus pavedimu,² atliko vyresniosios valstybinės auditorės Ramunė Simaškienė (grupės vadovė) ir Daiva Gineikienė bei valstybinis auditorius Mindaugas Milkevičius.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metų finansinės atskaitomybės ir kitų ataskaitų duomenų tikrumą ir teisingumą bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei pareikšti nepriklausomą nuomonę. Įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Audituotas subjektas – Utenos apskrities viršininko administracija (toliau – apskritis), adresas: Aušros g. 22, 28142 Utena. Identifikavimo kodas 288625740.

Audituojamu laikotarpiu iki 2008 m. gruodžio 19 d. apskričiai vadovavo viršininkė Angelė Kaušylienė, nuo 2008 m. gruodžio 20 d. – viršininkas Egidijus Puodžiukas, Apskaitos ir finansų departamento direktore dirbo Elvyra Bakutienė.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansines ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinta apskrities 2008 metų finansinė atskaitomybė: Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1); Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2); Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 3); Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 4); Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5); Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6); Finansinio turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 7); Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 8); Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-1); Ikimokyklinių, visų tipų bendrojo lavinimo, internatinių ir vaikų globos bei kitų

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2008-01-02 įsakymas Nr. V-1 „Dėl 2008 metų valstybinio audito programos“ (su vėlesniais pakeitimais).

² Valstybės kontrolės l. e. p. 3-iojo audito departamento direktoriaus 2008-06-11 pavedimas Nr. P-31-1.

švietimo įstaigų darbuotojų etatų ir vaikų bei moksleivių kontingento plano įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-2); Sveikatos priežiūros, socialinės globos bei rūpybos įstaigų ir darbuotojų etatų plano įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-5); Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-11).

2008 metais apskrities administracija ir 11 pavaldžių įstaigų vykdė 15 programų: „Valstybės politikos įgyvendinimas“, kodas 01 01; „Tarptautinis regioninis bendradarbiavimas“, kodas 01 25; „Vaikų, moksleivių ir suaugusiųjų ugdymas“, kodas 02 19; „Socialinių paslaugų plėtra globos ir sveikatos įstaigose“, kodas 02 20; „Viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų plėtra ir modernizavimas“, kodas 02 22; „Regiono kultūros plėtra“, kodas 02 24; „Regiono kūno kultūros ir sporto plėtra“, kodas 02 27; „Gestų kalbos vartojimas“, kodas 02 28; „Vaikų globos namų išlaikymas“, kodas 02 29; „Žemės reforma“, kodas 03 06; „Žemės ūkio institucijų išlaikymas“, kodas 03 15; „Rajonų (savivaldybių) teritorijų perspektyvinių žemėtvarkos schemų rengimas“, kodas 02 21; „Pasėlių laukų ribų žymėjimas“, kodas 03 30; Specialioji programa, finansuojama iš biudžetinių įstaigų pajamų įmokų, kodas 02 81; „Integracija į ES“, kodas 61 01.

Apskričiai 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 60 497 tūkst. Lt (iš jų: 22 698 tūkst. Lt darbo užmokesčiui, 6 612 tūkst. Lt turtui įsigyti).

Apskričiai 2008 metais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais⁴ papildomai skirta 244,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų: iš jų: 54,1 tūkst. Lt (iš jų – 41,3 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliajai mėnesinei algai padidinti; 187,6 tūkst. Lt – viešajai įstaigai Utenos apskrities ligoninei (Utena, Aukštakalnio g. 3) medicinos įrangai (gyvybinių funkcijų stebėjimo monitoriams) įsigyti; 2,6 tūkst. Lt – paramai nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims dėl kuro pabrangimo. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu⁵ apskričiai skirta 182,0 tūkst. Lt projekto „Utenos apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano parengimo“ finansavimui užtikrinti iš Specialiosios lėšų Europos Sąjungos programoms įgyvendinti programos (programos kodas 61 01).

Apskritis 2008 metų pradžioje gavo 583,9 tūkst. Lt 2007 metais įmokėtą, bet nepanaudotą, specialiosios programos lėšų likutį. Vykdyti specialiajai programai, finansuojamai iš biudžetinių įstaigų pajamų įmokų, apskritis 2008 metais gavo 725,6 tūkst. Lt viršplaninių pajamų. Apskritis 2008 metų pabaigoje pagal Pažymą apie biudžeto pakeitimus⁶ 1,0 tūkst. Lt sumažino mokinio krepšelio finansavimą dėl mokinio perėjimo iš apskričiai pavaldžios įstaigos Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centro į Kauno apskrities viršinininko administracijai pavaldžią įstaigą Kauno apskrities 1-ąją vidurinę mokyklą.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353, 3 priedelis.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai: 2008-02-06 Nr. 90; 2008-03-20 Nr. 252; 2008-07-23 Nr. 766.

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-03-27 įsakymas Nr. 1K-121.

⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto departamento Pažyma apie biudžeto pakeitimus, 2008-12-18 Nr. 7P-445 B.

Minėtoms programoms įgyvendinti apskričiai iš valstybės biudžeto 2008 metais buvo skirta 62 231,8 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 58 584,9 tūkst. Lt.

Valstybinis auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁷.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad mes netikrinome visų (100 %) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikyti du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

- 1 proc. visų kasinių išlaidų (622,0 tūkst. Lt). Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma parodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose yra nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

- 1 proc. Išlaidų sąmatų vykdymo balanso aktyvo likučių (3 475,0 tūkst. Lt). Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma parodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodyti duomenys apie turtą ir įsipareigojimus, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

Be to, buvo vertinamas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, apskrityje susipažinta su veiklos, organizacinės struktūros ir apskaitos sistemos pokyčiais, nustatyta reikšmingo iškraipymo rizika ir svarbiausios audito sritys. Pagal nustatytus rizikos veiksnius, audito rizikai sumažinti parengėme audito programas ir atlikome darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų (įskaitant socialines išmokas (pašalpas)), prekių ir paslaugų naudojimo išlaidų (įskaitant gautinas ir mokėtinas sumas), ilgalaikio turto (įskaitant trumpalaikį ir finansinį turtą bei atsargas), pinigų (įskaitant pajamas ir kompensuotus nuompinigių) ir užbalansinių sąskaitų savarankiškas audito procedūras. Įvertinę reikšmingus rizikos veiksnius ir išlaidų reikšmingumą, vidaus kontrolės aplinką ir apskaitos sistemą, savarankiškas audito procedūras atlikome šiose apskrityse pavaldžiose biudžetinėse įstaigose: Utenos ir Molėtų vaikų globos namuose, Dusetų specialiojoje mokykloje, Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centre ir Aknystos pensionate.

Vykdam 2008 metų valstybinio audito programą, valstybės kontrolieriaus įsakymu⁸ nustatytos šios sisteminių tyrimų sritys ir atliktos jų audito procedūros:

- pavedimų lėšų, gautų už valstybės išperkama žemę, naudojimas apskrityse;
- valstybės žemės apskaita ir jos atvaizdavimas apskričių finansinėse ataskaitose.

⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁸ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2008-02-22 įsakymas Nr. V-37 „Dėl 2008 metų valstybinio audito programos vykdymo“ (su vėlesniais pakeitimais), 4.2.5.2. ir 4.2.5.3. p.

Vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu⁹ įvertintas valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams poreikio planavimas teisėtumo požiūriu, vidaus kontrolė ir apskrities 2008 metų trijų ketvirčių finansinė atskaitomybė.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl valstybinės žemės apskaitos ir jos atvaizdavimo apskrities finansinėse ataskaitose

Apskrities apskaitos registruose buvo užregistruota ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balanse parodyta 11 patikėjimo teise valdomų suformuotų žemės sklypų, kurių vertė 601,5 tūkst. Lt, iš jų: 10 sklypų (iš viso 542,8 tūkst. Lt) po apskrities patikėjimo teise valdomais pastatais ir statiniais ir 1 patikėjimo teise valdomas suformuotas žemės sklypas, kurio vertė 58,7 tūkst. Lt. Šie žemės sklypai apskaitoje užregistruoti indeksuota verte, kuri nurodyta VĮ Registrų centro pažymėjimuose apie Nekilnojamojo daikto ir daiktinių teisių į jį įregistravimą nekilnojamojo turto registre.

Per 2008 metus apskritis apskaitos registruose papildomai įregistravo 5 967 patikėjimo teise valdomus suformuotus žemės sklypus, kurių vertė 243 522,3 tūkst. Lt. Sklypai apskaitoje užregistruoti vidutine rinkos verte, kuri nurodyta VĮ Registrų centro pažymėjimuose apie Nekilnojamojo daikto ir daiktinių teisių į jį įregistravimą nekilnojamojo turto registre.

Iš viso apskrities Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse parodyti 5 978 patikėjimo teise valdomi suformuoti žemės sklypai, kurių vertė 244 123,8 tūkst. Lt, iš jų:

- 10 žemės sklypų (542,8 tūkst. Lt vertės), esančių po apskrities patikėjimo teise valdomais pastatais ir statiniais;

- 15 žemės sklypų (373,1 tūkst. Lt vertė), kurie nėra išnuomoti ar perduoti tretiesiems asmenims pagal panaudos sutartis. Nustatyta, kad apskritis nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹⁰ reikalavimo, kad ilgalaikis materialusis turtas į apskaitą įtraukiamas turto vienetais, nes 14 žemės sklypų į apskaitą įtraukta vienu įrašu (inventorinis Nr. IT11-00005, vertė 314,4 tūkst. Lt);

- 691 žemės sklypas (78 930,9 tūkst. Lt), perduotas naudotis kitiems subjektams pagal panaudos sutartis. Nustatyta, kad apskritis nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių, kad ilgalaikis materialusis turtas į apskaitą traukiamas turto vienetais, nes 685 žemės sklypus į apskaitą įtraukė vienu įrašu (inventorinis Nr. IT11-00004, vertė – 78 590,56 tūkst. Lt);

⁹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2008-02-22 įsakymas Nr. V-37, 4.2.1–4.2.3 p.

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, 24 p.

- 5 262 žemės sklypai (vertė – 164 277,0 tūkst. Lt), perduoti naudoti kitiems subjektams pagal nuomos sutartis. Nustatyta, kad apskritis nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių¹¹, nes į apskaitą vienu įrašu įtraukė: 5 214 žemės sklypus (inventorinis Nr. IT11-00012, vertė – 163 431,2 tūkst. Lt), 14 žemės sklypų (inventorinis Nr. IT11-00013, vertė – 669,2 tūkst. Lt), 25 žemės sklypus (inventorinis Nr. IT11-00014, vertė – 78,1 tūkst. Lt) ir 9 žemės sklypus (inventorinis Nr. IT11-00015, vertė – 98,5 tūkst. Lt).

Auditoriai neturėjo galimybės pritaikyti audito procedūras ir įsitikinti, ar žemės sklypų analitinės apskaitos duomenys yra tikri ir teisingi.

Apskritis nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių, nes 5 961 žemės sklypą, valdomą patikėjimo teise ar perduotą pagal nuomos arba panaudos sutartis, į apskaitą įtraukė vienu įrašu. Dėl išvardytų priežasčių negalime patvirtinti, kad apskrities suvestinio Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanso (forma Nr. 1) aktyvo 4 eilutėje „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir pasyvo 55 eilutėje „Ilgalaikio turto fondas“ nurodyta 243 181,96 tūkst. Lt užregistruotų žemės sklypų vertė yra teisinga.

Apskritis raštu¹² informavo, kad kiekvienam žemės sklypui suformuota atskira kortelė.

2. Dėl pavedimų lėšų, gautų už valstybės išperkamą žemę, panaudojimo apskrityje

Apskrities Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balanse neišmokėtų kompensacijų už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius (toliau – kompensacijos) likutis (2 385,7 tūkst. Lt) parodytas aktyvo 110 sąskaitoje „Pavedimų lėšos“ ir pasyvo 178 sąskaitoje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“. Kad apskritis su piliečiais galėtų visiškai atsiskaityti už valstybės išperkamą žemę, mišką ir vandens telkinius, 2008 metais šių kompensacijų reikėjo 17 901,7 tūkst. Lt.

Apskritis 2008 metais kompensacijoms iš Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos už valstybės išperkamą žemę, miškus ir vandens telkinius gavo 17 901,7 tūkst. Lt pavedimų lėšų. Per 2008 metus apskritis piliečiams kompensacijų pervedė 17 193,5 tūkst. Lt, apskričiai gražinta 8,1 tūkst. Lt gavėjų kompensacijų.

2008 m. gruodžio 31 d. neišmokėtų kompensacijų likutis – 3 102,0 tūkst. Lt parodytas apskrities Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse:

- 1 026,5 tūkst. Lt aktyvo 110 sąskaitoje „Pavedimų lėšos“ ir pasyvo 176 sąskaitoje „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“.

¹¹ Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, 24 p.

¹² Apskrities Apskaitos ir finansų departamento 2009-04-08 raštas Nr. 84-117 „Dėl valstybės žemės sklypų naudojimo panaudos ir nuomos teise“.

- 2 075,5 tūkst. Lt aktyvo 112 sąskaitoje „Kitos lėšos“ ir pasyvo 174 sąskaitoje „Atsiskaitymai už depozitines sumas“. Šis neišmokėtų kompensacijų likutis susidarė 1994 m. gruodžio 31 d.–2008 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu.

Pagrindinės kompensacijų už valstybės išperkamą žemę, miškus ir vandens telkinius neišmokėjimo priežastys: dalis piliečių nėra pateikę asmeninių sąskaitų numerių; savininkai yra mirę, o įpėdiniai nėra kreipęsi dėl paveldėjimo dokumentų; pasikeitė savininkų arba paveldėtojų adresai, tačiau savininkai arba paveldėtojai apskrities apie tai neinformavo.

Neišmokėtų kompensacijų likutis 2009 m. kovo 31 d. buvo 2 927,9 tūkst. Lt.

3. Dėl žemės reformos lėšų panaudojimo

Apskričiai 2008 metais programai „Žemės reforma“ (kodas 03 06) vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹³ skirta 12 184,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Apskritis 2008 metais gavo ir panaudojo 8 963,5 tūkst. Lt, nepanaudojo 3 220,5 tūkst. Lt asignavimų.

Pagrindinės žemės reformos programos lėšų nepanaudojimo priežastys: užsitęsė žemėtvarkos projektavimo darbai (trūksta žemėtvarkos projektų autorių, dalis parengtų projektų atlikti nekokybiškai), pasikeitė teisės aktų nuostatos, piliečių skundai ir teisiniai ginčai.

4. Dėl valstybės lėšų naudojimo

4.1 Apskričiai pavaldi biudžetinė įstaiga – Molėtų vaikų globos namai – su privačia bendrove 2008 m. liepos 18 d. sudarė statybos rangos sutartį Nr. SGN 08-01. Sutarties dalykas – Vaikų savarankiško gyvenimo namų statyba (investicijų projekto „Vaikų savarankiško gyvenimo namai Molėtuose, Smilgių g. 4“ vertė – 1 000,0 tūkst. Lt). Molėtų vaikų globos namai rangovams 2008 metais už atliktus statybos darbus sumokėjo 987,6 tūkst. Lt, iš jų 150,6 tūkst. Lt pridėtinės vertės mokesčio. Privačios bendrovės pateiktose PVM sąskaitose faktūrose nurodytas 18 procentų PVM tarifas, tačiau Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme¹⁴ nustatyta, kad gyvenamųjų namų statybos, renovacijos, apšiltinimo paslaugoms, už kurias apmokama valstybės ir savivaldybių biudžetu, valstybės teikiamų lengvatinių kreditų ir valstybės specialiųjų fondų lėšomis, taikomas lengvatinis 9 procentų PVM tarifas. Todėl Molėtų vaikų globos namai, nesilaikydami teisės aktų reikalavimų, pridėtinės vertės mokesčio sumokėjo 75,3 tūkst. Lt daugiau.

Apskričiai pavaldi biudžetinė įstaiga – Molėtų vaikų globos namai – pažeisdami teisės aktų reikalavimus pridėtinės vertės mokesčio sumokėjo 75,3 tūkst. Lt daugiau.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-01-30 nutarimas Nr. 79 (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁴ Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio 2002-03-05 įstatymas Nr. IX-751 (su vėlesniais pakeitimais) 19 str. 4 d.

Pažymėtina, kad po auditorių pastebėjimo privati bendrovė 2009 m. gegužės 27 d. pervedė Molėtų vaikų globos namams per daug sumokėtą 75,3 tūkst. Lt pridėtinės vertės mokestį, o Molėtų vaikų globos namai juos grąžino į valstybės biudžetą (2009 m. birželio 2 d. mokėjimo nurodymas Nr. 1036).

4.2 Apskričiai pavaldžios biudžetinės įstaigos – Dusetų specialiosios mokyklos – direktoriui 2008 m. sausio–birželio mėn. buvo apskaičiuotas 3,3 tūkst. Lt priedas, išmokėta 2,4 tūkst. Lt. Priedas nebuvo skirtas apskrities viršininko įsakymu, nors vadovaujantis patvirtinto Švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo¹⁵ 76 punktu, priedų dydį nustato steigėjas, ir priedus įsakymu skiria darbdavys. Be to, šios mokyklos direktoriui 2008 m. birželio–liepos mėn. apskaičiuota ir išmokėta 0,8 tūkst. Lt daugiau atostoginių.

Apskričiai pavaldžioje biudžetinėje įstaigoje – Dusetų specialiojoje mokykloje – pažeidžiant teisės aktų reikalavimus direktoriui buvo išmokėta 3,2 tūkst. Lt darbo užmokesčio (2,4 tūkst. Lt priedas ir 0,8 tūkst. Lt atostoginių).

Neteisėtai išmokėtos 3,2 tūkst. Lt lėšos, Dusetų specialiosios mokyklos direktoriui sutikus, išskaičiuotos iš jo darbo užmokesčio ir grąžintos į valstybės biudžetą (2009 m. balandžio 10 d. mokėjimo pavedimas Nr. 403).

4.3. Pažymėtina, kad apskrities apskaitoje yra užregistruotas kaip patikėjimo teise valdomas turtas – pastato dalis (55 kv. m.), esanti Parko g. 14, Visagine (inventorinis Nr. I-010-0011, įsigijimo vertė 91,4 tūkst. Lt, gauta pagal Visagino miesto mero 1996 m. vasario 12 d. potvarkį Nr. 072 ir Pagrindinių priemonių priėmimo ir perdavimo aktą Nr. 2). Šis turtas Nekilnojamojo turto registre įregistruotas kaip Visagino savivaldybės vardu nuosavybės teise valdomas turtas. Apskritis raštu¹⁶ informavo, kad kreipėsi į Visagino savivaldybės administraciją dėl turto perregistravimo.

5. Dėl finansinių ataskaitų teisingumo

5.1 Apskričiai pavaldi biudžetinė įstaiga – Utenos pensionatas nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 8 punkto, kuris pagrįstas dvejetainio įrašo samprata, nes Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse parodytas neteisingas likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:

- finansavimas iš biudžeto (pasyvo 230 sąskaita) – 32,5 tūkst. Lt, nenurašytos atsargos įsigytos iš biudžeto lėšų (aktyvo 06 sąskaita) – 81,5 tūkst. Lt, piniginiai dokumentai (aktyvo 132 sąskaita) – 0,6 tūkst. Lt, aktyvo ir pasyvo skirtumas – 49,6 tūkst. Lt;

- lėšų, gautų už prekes ir paslaugas (aktyvo 111 sąskaita), – 9,5 tūkst. Lt, o kompensuoti nuompinigiai (pasyvo 410 sąskaita) – 2,9 tūkst. Lt, aktyvo ir pasyvo skirtumas – 6,6 tūkst. Lt;

¹⁵ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymai „Dėl švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“: 2007-12-20 Nr. ISAK-2532 (iki 2008-04-30), 2008-04-30 Nr. ISAK-1285 (nuo 2008-05-01).

¹⁶ Apskrities Apskaitos ir finansų departamento 2009-04-02 raštas Nr. 84-112 „Dėl pastato Parko 14, Visagine“.

- atsiskaitymų už pavedimų lėšas (pasyvo 176 sąskaita) – 231,3 tūkst. Lt, o pavedimų lėšos (aktyvo 110 sąskaita) – 181,1 tūkst. Lt, nenurašytos atsargos, įsigytos iš pavedimų lėšų (aktyvo 06 sąskaita), – 32,3 tūkst. Lt, pavedimų lėšų atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais (aktyvo 178 sąskaita) – 32,9 tūkst. Lt, aktyvo ir pasyvo skirtumas – 15,0 tūkst. Lt;

- finansavimas iš kitų šaltinių (pasyvo 232 sąskaita) – 77,6 tūkst. Lt, o nenurašytos atsargos, įsigytos iš kitų šaltinių (aktyvo 06 sąskaita), – 7,0 tūkst. Lt, aktyvo ir pasyvo skirtumas – 70,6 tūkst. Lt;

- išlaidų iš biudžeto (aktyvo 200 sąskaita) likutis mažesnis 0,6 tūkst. Lt, nes 2008 metų pabaigoje sąskaitos 200 „Išlaidos iš biudžeto“ ir 230 „Finansavimas iš biudžeto“ uždarytos 0,6 tūkst. Lt didesne faktinių išlaidų suma, kuriai padengti nebuvo gauta ir panaudota lėšų. Utenos pensionate 2009 m. gruodžio 31 d. liko 0,6 tūkst. Lt kreditinis įsiskolinimas iš biudžeto lėšų (už gruodžio mėn. suteiktas ryšių, transporto ir kitas paslaugas).

Apskričiai pavaldi biudžetinė įstaiga – Utenos pensionatas – nesilaikė Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių, todėl negalime patvirtinti, kad apskrities suvestiniame Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse parodyta 344,9 tūkst. Lt likučių suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra teisinga. Koreguojant sąskaitas ši suma gali keistis, nes atlikus teisingus dvejetainius įrašus pagal apskaitos principus ir taisykles, kai kurių sąskaitų likučiai gali didėti arba mažėti.

5.2 Apskrities administracija ir jai pavaldžios biudžetinės įstaigos nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos¹⁷, nes:

- apskrities administracija 165,8 tūkst. Lt kasines ir faktines išlaidas nepavaldžiai biudžetinei įstaigai Utenos Aukštakalnio pagrindinei mokyklai parodė 126,0 tūkst. Lt – darbo užmokesčio pinigais (kodas 2.1.1.1.1.1), 39,0 tūkst. Lt – socialinio draudimo įmokų (kodas 2.1.2.1.1.1), 0,4 tūkst. Lt – kitų prekių (kodas 2.2.1.1.1.10) ir 0,4 tūkst. Lt – darbdavio socialinės paramos pinigais (kodas 2.7.3.1.1.1) išlaidose, o ne asignavimų valdytojo pervedamų lėšų nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti (kodas 2.2.1.1.1.31) išlaidose;

- apskrities administracija 18,6 tūkst. Lt socialinių išmokų (pašalpų) kasines ir faktines išlaidas apmokėjo ir apskaitė darbo užmokesčio pinigais (kodas 2.1.1.1.1.01), o ne darbdavių socialinės paramos pinigais (kodas 2.7.3.1.1.01) išlaidose;

- Molėtų vaikų globos namai 0,8 tūkst. Lt socialinių išmokų (pašalpų) kasines ir faktines išlaidas apmokėjo ir apskaitė darbo užmokesčio pinigais (kodas 2.1.1.1.1.01), o ne darbdavių socialinės paramos pinigais (kodas 2.7.3.1.1.01) išlaidose, 3,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų kasines ir faktines išlaidas apmokėjo ir apskaitė darbdavių socialinės paramos pinigais (kodas 2.7.3.1.1.01), o ne socialinio draudimo įmokų (kodas 2.1.2.1.1.01) išlaidose;

¹⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 (finansų ministro 2005-09-29 įsakymo Nr. 1K-280 redakcija) patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija.

- Utenos vaikų globos namai 8,4 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų kasines ir faktines išlaidas apmokėjo ir apskaitė darbdavių socialinės paramos pinigais (kodas 2.7.3.1.1.01), o ne socialinio draudimo įmokų (kodas 2.1.2.1.1.01) išlaidose;
- Dusetų specialioji mokykla socialinių išmokų (pašalpu) 0,4 tūkst. Lt kasines ir faktines išlaidas apmokėjo ir apskaitė darbo užmokesčio pinigais (kodas 2.1.1.1.1.01), o ne darbdavių socialinės paramos pinigais (kodas 2.7.3.1.1.01) išlaidose;
- Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centras socialinio draudimo įmokų kasines ir faktines išlaidas (iš viso 2,5 tūkst. Lt) apmokėjo ir apskaitė 0,2 tūkst. Lt darbdavių socialinės paramos pinigais (kodas 2.7.3.1.1.01) ir 2,3 tūkst. Lt – darbo užmokesčio pinigais (kodas 2.1.1.1.1.01) išlaidose, o ne socialinio draudimo įmokų (kodas 2.1.2.1.1.01) išlaidose;
- Aknystos pensionatas 34,2 tūkst. Lt nematerialaus turto įsigijimo kasines ir faktines išlaidas apmokėjo ir apskaitė ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto (kodas 2.2.1.1.1.15), o ne kito nematerialiojo turto (kodas 3.1.2.1.1.05) išlaidose; 0,3 tūkst. Lt programinės įrangos įsigijimo kasines ir faktines išlaidas apmokėjo ir apskaitė kitų prekių (kodas 2.2.1.1.1.10), o ne kompiuterinės programinės įrangos (kodas 3.1.2.1.1.02) išlaidose.

Apskritis administracija ir jai pavaldžios biudžetinės įstaigos nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, todėl suvestinėje apskrities Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) parodytos didesnės: 148,1 tūkst. Lt darbo užmokesčio pinigais (4 eil.), 25,0 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų (7 eil.), 0,7 tūkst. Lt kitų prekių (19 eil.), 34,2 tūkst. Lt ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto (24 eil.) ir mažesnės: 165,8 tūkst. Lt asignavimų valdytojo pervedamos lėšos nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti (30 eil.), 7,7 tūkst. Lt darbdavių socialinės paramos pinigais (83 eil.), 0,3 tūkst. Lt kompiuterinės programinės įrangos (131 eil.), 34,2 tūkst. Lt kito materialaus turto (134 eil.) kasinės ir faktinės išlaidos.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą¹⁸ biudžeto asignavimų valdytojas – apskrities viršininkas – privalo atlikti pavaldžių biudžetinių įstaigų finansinės atskaitomybės analizę bei užtikrinti finansinių ir statistinių ataskaitų teisingumą.

6. Dėl debetinio įsiskolinimo

Apskričiai pavaldžios biudžetinės įstaigos nesilaikė Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo¹⁹, nes atliko avansinius mokėjimus, nepagrindus jų apskaitos dokumentais:

¹⁸ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30, Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 1 d. 5 ir 6 p.

- Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centre 2008 metų pabaigoje liko debetinis įsiskolinimas 0,4 tūkst. Lt, iš jų: 0,1 tūkst. Lt AB „Lietuvos Telekomas“ (2008 m. lapkričio 28 d. mokėjimo pavedimas Nr. 599820, nors 2004 m. kovo 8 d. sutartyje Nr. 50523582-2004-03-08-DSL išankstinis apmokėjimas už ryšių paslaugas nenumatytas), 0,2 tūkst. Lt UAB „Bitė Lietuva“ (2008 m. gruodžio 30 d. mokėjimo pavedimas Nr. 267, nors 2008 m. lapkričio 12 d. sutartyje Nr. ORTA 2008-11-12 išankstinis apmokėjimas už ryšių paslaugas nenumatytas), 0,1 tūkst. Lt UAB „Abromika“ (2008 m. gruodžio 29 d. mokėjimo pavedimas Nr. 252, nors 2008 m. sausio 2 d. sutartyje Nr. 06-U išankstinis apmokėjimas už transporto paslaugas nenumatytas). Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centras 2008 metams 0,4 tūkst. Lt skirtus asignavimus naudojo 2009 metų išlaidoms dengti.

- Utenos vaikų globos namuose 2008 metų pabaigoje liko pavedimų lėšų 12,8 tūkst. Lt debetinis įsiskolinimas, iš jų: 11,3 tūkst. Lt gyventojų pajamų mokesčio ir 1,5 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme²⁰ numatyta, kad asignavimai skiriami biudžetiniams metams, o biudžetiniai metai – tai metai, kurie prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d., o metams pasibaigus disponuojamose sąskaitose esančios biudžeto lėšos, išskyrus nepanaudotus asignavimus specialiosioms programoms ir baigiamiems statybos objektams finansuoti, grąžinamos į valstybės biudžetą ne vėliau kaip iki sausio 10 dienos.

Apskričiai pavaldžios biudžetinės įstaigos – Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centras ir Utenos vaikų globos namai, nesivadovavo teisės aktų reikalavimais, nes 2008 m. gruodžio mėnesį atliko atitinkamai 0,4 tūkst. Lt ir 12,8 tūkst. Lt avansinius mokėjimus už būsimas 2009 metų išlaidas.

Pažymėtina, kad apskritis 2009 m. birželio 8 d. raštu Nr. 84-196 „Dėl asignavimų 2009 metams paskirstymo“ informavo, kad, tvirtindama asignavimus įstaigoms 2009 metams, sumažino asignavimus Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centrui – 0,4 tūkst. Lt ir Utenos vaikų globos namams – 12,8 tūkst. Lt dėl 2008 metais atliktų avansinių mokėjimų.

7. Rekomendacijos

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, rekomenduojame užtikrinti, kad apskričiai pavaldžiose biudžetinėse įstaigose apskaita būtų tvarkoma ir finansinė atskaitomybė būtų sudaroma teisės aktų nustatyta tvarka (žr. ataskaitos 5 d.).

¹⁹ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 12 str. 2 d.

²⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 1 ir 3 d., 32 str. 1 d.

8. Kiti pastebėjimai

Apskritis administracija ir jai pavaldžios biudžetinės įstaigos dėl vidaus kontrolės sistemos vertinimo, audito metu atliktų procedūrų, nustatytų klaidų, pažeidimų ir kitų pastebėjimų buvo informuotos Valstybės kontrolės raštais, kurių sąrašas nurodytas 1 priede. Apskritis administracija ir jai pavaldžios biudžetinės įstaigos daugelį klaidų ištaisė ir pateiktas rekomendacijas įgyvendino. Neįgyvendintos rekomendacijos pateiktos rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. 2 priedą).

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Kauno skyriaus vedėja

Aldona Dragašienė

3-iojo audito departamento Kauno skyriaus
vyresnioji valstybinė auditorė

Ramunė Simaškienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Utenos apskrities viršininko
administracijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
1 priedas

Valstybės kontrolės siųstų raštų Utenos apskrities viršininko administracijai ir pavaldžioms įstaigoms sąrašas

1. 2008 m. rugsėjo 18 d. raštas Utenos apskrities viršininkui Nr. S-(31-1.10.1)-1722 „Dėl valstybės biudžeto asignavimų poreikio 2009 metams planavimo“.
2. 2008 m. lapkričio 17 d. raštas Utenos apskrities viršininkui Nr. S-(31-1.10.1)-2107 „Dėl vidaus kontrolės vertinimo“.
3. 2009 m. birželio 3 d. raštas Utenos apskrities viršininkui Nr. S-(31-1.10.1)-1440 „Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų apskrities administracijoje ir pavaldžiose įstaigose“.
4. 2008 m. lapkričio 17 d. raštas Molėtų vaikų globos namams Nr. S-(31-1.11)-2104 „Dėl vidaus kontrolės vertinimo“.
5. 2008 m. lapkričio 17 d. raštas Aknystos pensionatui Nr. S-(31-1.11)-2106 „Dėl vidaus kontrolės vertinimo“.
6. 2008 m. lapkričio 17 d. raštas Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centrui Nr. S-(31-1.11.1)-2105 „Dėl vidaus kontrolės vertinimo“.
7. 2009 m. birželio 2 d. raštas Molėtų vaikų globos namams Nr. S-(31-1.11)-1404 „Dėl atliktų audito procedūrų“.
8. 2009 m. birželio 2 d. raštas Utenos vaikų globos namams Nr. S-(31-1.11)-1402 „Dėl atliktų audito procedūrų“.
9. 2009 m. birželio 2 d. raštas Aknystos pensionatui Nr. S-(31-1.11)-1401 „Dėl atliktų audito procedūrų“.
10. 2009 m. birželio 2 d. raštas Dusetų specialiajai mokyklai Nr. S-(31-1.11)-1405 „Dėl atliktų audito procedūrų“.
11. 2009 m. birželio 2 d. raštas Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centrui Nr. S-(31-1.11)-1403 „Dėl atliktų audito procedūrų“.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Utenos apskrities viršininko
 administracijoje finansinio (teisė-
 tumo) audito rezultatų“
 2 priedas

Rekomendacijos įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1.	Užtikrinti, kad apskrities administracijoje ir jai pavaldžiose biudžetinėse įstaigose apskaita būtų tvarkoma ir finansinė atskaitomybė būtų sudaroma teisės aktų nustatyta tvarka.	Utenos apskrities viršininko administracijai	2009-06-10 apskrities viršininko įsakymu Nr. 3-172 „Dėl atlikto valstybinio audito rekomendacijų“ pavaldžių biudžetinių įstaigų vadovams pavesta: - imtis priemonių ir užtikrinti, kad apskaita būtų tvarkoma ir finansinė atskaitomybė sudaroma teisės aktų nustatyta tvarka; - sudaryti sąlygas ir skirti lėšų vyriausiųjų buhalterių kvalifikacijos kėlimui; - Apskaitos ir biudžeto skyriaus vedėjai pavesta užtikrinti, kad apskaita apskrities administracijoje būtų tvarkoma ir finansinė atskaitomybė sudaroma teisės aktų nustatyta tvarka; - Finansų skyriaus vedėjai pavesta imtis papildomų kontrolės priemonių biudžetinių įstaigų finansinių ataskaitų teisingumui užtikrinti.	2009-07-20 2009-12-31 2009-07-20 2009-07-20